

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: J. V., proti žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, **za účasti** zúčastněné osoby V. V., proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 3. 2007, č. j. KUJI 1987/2007, sp. zn. OSVZ 459/2007 OSVZ, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 9. 2007, č. j. 41 Cad 61/2007 - 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 9. 2007, č. j. 41 Cad 61/2007 - 26, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 23. 3. 2007, č. j. KUJI 1987/2007, sp. zn. OSVZ 459/2007 OSVZ. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žalobcovo odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Moravské Budějovice, odboru sociálního ze dne 7. 2. 2007, č. j. 3845/2007, jímž byla zamítnuta žalobcova žádost o přiznání dávky sociální péče podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu, a § 7 odst. 2 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti. Krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil s tím, že výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží nejsou příjmem zahrnovaným do rozhodného příjmu pro účely zákona o životním minimu a městský úřad tedy nebyl oprávněn informace o žalobcově výhře požadovat.

Stěžovatel proti tomu v kasační stížnosti uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně namítá, že krajský soud pochybil, pokud nesprávně posoudil, že pro rozhodování o dávce sociální péče jsou rozhodné pouze žalobcovy příjmy a nikoli také jeho celkové sociální a majetkové poměry. Poukazuje přitom na § 3 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti, který zcela dopadá na danou situaci a žalobce podle něho nelze považovat za sociálně potřebného. I když stěžovatel připustí, že žalobcova výhra není příjmem podle zákona o životním minimu, nelze pominout, že finanční prostředky z této výhry vyplácené v měsíčních splátkách ve výši 11 000 Kč vytvářejí rodině žalobce takové zázemí, které jí umožňuje zajišťovat základní životní potřeby nezávisle na dávkách sociální péče. Stěžovatel zdůrazňuje, že z potvrzení společnosti Ahold Czech republic, a. s. je nepochybné, že žalobce od února 1998 dostává každý měsíc částku 11 000 Kč jako „rentu z výhry“, kterou bude dostávat doživotně. Správní orgány k této skutečnosti musejí přihlížet, dokud žalobce neprokáže, že mu již výhra vyplácena není. Podle stěžovatele tak na skutečnosti, že žalobce nesplnil podmínku sociální potřebnosti, nic nemění ani to, že vyplácená výhra nespadá pod příjmy pro účely zákona o životním minimu. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel „odmítá pochopit smysl pojmu rozhodná skutečnost“. Podle jeho názoru jsou totiž rozhodnou skutečností pouze ty druhy příjmů, které jsou uvedeny v § 6 zákona o životním minimu. Pouze k těmto příjmům se pak vztahuje ohlašovací povinnost ve smyslu § 7 zákona o sociální potřebnosti. Žalobce poukazuje na to, že mu byla správními orgány uložena „povinnost prokazovat skutečnosti, které jsou předmětem zákonem uložené povinnosti mlčenlivosti“ (§ 46b zákona č. 202/1990 Sb.). Tyto skutečnosti pak správní orgány neoprávněně zjišťovaly a zpracovávaly bez žalobcova souhlasu. Žalobce má za to, že informace o výhercích a jejich výhrách nejsou citlivými údaji a stěžovatel je tak není oprávněn zpracovávat. Žalobce dále poukazuje na to, že stěžovatel svoji kasační stížnost opírá jen o důvody, které neuplatnil v řízení o žalobě, a kasační stížnost je tak nepřipustná. Posuzování žalobcových sociálních a majetkových důvodů totiž nebylo v řízení o žalobě řešeno. Upozorňuje také na to, že kasační stížnost podal odbor sekretariátu ředitele žalovaného, zatímco napadené správní rozhodnutí vydal odbor sociálních věcí a zdravotnictví.

Nejprve se Nejvyšší správní soud musel zabývat přípustností kasační stížnosti, kterou žalobce označil s poukazem na § 104 odst. 4 s. ř. s. za nepřipustnou. Podle citovaného ustanovení není kasační stížnost přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl v rozsudku ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 329//2004 - 48, *nepřipustnost důvodů uplatněných v řízení před soudem I. stupně a nemožnost uplatnění skutkových novot je třeba vztáhnout k důvodům a skutečnostem uplatněným ve lhůtě uvedené v § 72 odst. 1 s. ř. s.* Stejně tak v rozsudku ze dne 2. 8. 2008, č. j. 1 Ans 5/2008 - 104 vyslovil, že *zákaz uvádět v řízení o kasační stížnosti nové právní důvody, které nebyly uplatněny v řízení před krajským soudem, dopadá pouze na takového stěžovatele, který byl v řízení před krajským soudem žalobcem. Žalovaný správní orgán, který podává kasační stížnost, může argumentovat jakýmkoli právními důvody, a to bez ohledu na to, jakou procesní obranu uplatnil ve vyjádření k žalobě a zda takové vyjádření vůbec podal.* (Oba citované

rozsudky dostupné na www.nssoud.cz). Žalobcem označený důvod nepřipustnosti kasační stížnosti tak u žalovaného vůbec nepřichází v úvahu, nehledě na to, že ve skutečnosti argumentaci, na níž stojí kasační stížnost, v řízení před krajským soudem uplatnil, a to při jednání konaném dne 12. 9. 2007.

Pochybení neshledal Nejvyšší správní soud ani v tom, že ve správním řízení rozhodoval jiný odbor žalovaného, než ten, jehož pracovník je podepsán pod kasační stížností. Kdo je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu žalovaným stanoví § 69 s. ř. s. („Žalovaným je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla“). Žalovaným a možným stěžovatelem (§ 105 odst. 1 s. ř. s.) je tak příslušný správní orgán (Krajský úřad kraje Vysočina) a nikoli jeho jednotlivý odbor či oddělení, jak se zřejmě domnívá žalobce. Je pak plně v kompetenci tohoto správního orgánu, resp. jeho vedoucího, které svoje zaměstnance za sebe nechá v soudním řízení jednat (§ 21b odst. 1 o. s. ř., za použití § 46 s. ř. s.); v případě řízení o kasační stížnosti samozřejmě za splnění podmínek stanovených v § 105 odst. 2 s. ř. s. Ať to bude příslušný pracovník přímo z odboru, který vydal správní rozhodnutí, nebo odboru zcela odlišného, např. specializovaného právě na soudní řízení, stále se jedná o kasační stížnost podanou žalovaným správním orgánem.

Nejvyšší správní soud proto posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.). Stěžovatel uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Ze spisu k tomu vyplynulo, že dne 15. 9. 2006 požádal žalobce o poskytnutí dávky sociální péče k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a k zajištění nezbytných nákladů na domácnost ve výši stanovené zákonem o životním minimu. V prohlášení o majetku v kolonce č. 6 („finanční prostředky“) přitom neuvedl nic. Usnesením ze dne 5. 10. 2006 vyzval městský úřad žalobce, aby doložil smlouvu o důchodu uzavřenou se společností Ahold Czech republic, a. s. dne 19. 1. 1998, jakož i přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2005, a to podle § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti. Proti tomu podal žalobce odvolání, kde uvedl, že žádnou smlouvu neuzavřel a i kdyby ano, tak ji nepředloží, neboť se jedná o písemnost osobní povahy. K požadavku na předložení daňového přiznání pak uvedl, že rozhodnou skutečností je pouze příjem za posledních 6 měsíců před podáním žádosti o dávku, a přiznání k dani za rok 2005 je tak nepodstatné. Na základě tohoto odvolání bylo žalovaným usnesení městského úřadu změněno tak, že byla žalobci uložena povinnost předložit do 8 dnů smlouvu případně jinou listinu, na jejímž základě mu je poskytována společností Ahold Czech republic, a. s. měsíčně peněžitá částka 11 000 Kč. Žalobce byl také upozorněn, že pokud tak neučiní, může být jeho žádost o dávku zamítnuta. Rozhodnutím ze dne 7. 2. 2007 se také tak stalo, neboť žalobce požadovanou listinu nedoložil. Proti zamítavému rozhodnutí městského úřadu podal odvolání, kde uvedl, že žádný takový příjem nemá a ani spis neobsahuje žádný důkaz, že by nějaký příjem pobíral. Rozhodnutím ze dne 27. 3. 2007 bylo žalobcovo odvolání žalovaným zamítnuto a napadené rozhodnutí městského úřadu potvrzeno. V odůvodnění pak žalovaný poukázal mj. na § 4 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti, podle něhož jsou pro přiznání dávky rozhodnou skutečností nejen náklady, ale také příjmové a majetkové poměry žadatele a jeho rodiny. Pokud žalobce tyto poměry

neosvědčil, tj. nedoložil požadovaný doklad, z něhož by bylo zřejmé, zda je osobou sociálně potřebnou, městský úřad postupoval správně, jestliže jeho žádost zamítl.

Součástí spisu je také fotokopie potvrzení vydaného dne 29. 7. 2005 společností Ahold Czech republic, a. s. o tom, že vyplácí žalobci od února 1998 pravidelně každý měsíc výhru ve výši 11 000 Kč a dále fotokopie výpisu ze žalobcovy účtu z ledna 2006, z níž je zřejmé, že mu zmíněná společnost zaslala 19. 1. 2006 částku 11 000 Kč. Výpis z účtu byl městskému úřadu zaslán Českou spořitelnou, a. s. k jeho žádosti.

Na základě žaloby podané žalobcem pak krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil s tím, že výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží nejsou příjmem zahrnovaným do rozhodného příjmu pro účely zákona o životním minimu a městský úřad tedy nebyl oprávněn informace o žalobcově výhře požadovat. Žalobce tak podle soudu osvědčil všechny rozhodné skutečnosti podle § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti a jeho žádost o dávku sociální péče tedy neměla být zamítnuta. Krajský soud přitom vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2007, č. j. 3 Ads 112/2006 – 58, dostupný na www.nssoud.cz (který se týkal shodné výhry, avšak ve vztahu k dávkce sociální péče žalobcovy manželky – V. V.), podle něhož nelze výhru v loterii podřadit pod příjem uvedený v § 6 odst. 1 písm. j) zákona o životním minimu.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku za rozhodné považoval, že „výhra v loterii je předmětem daně z příjmů fyzických osob a není přitom od této daně osvobozena. Z tohoto druhu příjmů se za příjem pro účely zákona o životním minimu považují ty, jež jsou uvedeny v ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona o životním minimu. Jedná se o taxativní výčet, kdy pod bodem 5. je uvedeno ostatní příjmy uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) až g) zákona o daních z příjmů. Pro účely zákona o životním minimu a na něj navazující zákony tedy zákonodárce - nepochybně vědomě - další příjmy uvedené v § 10 odst. 1 zákona o daních z příjmů [písmena h) až k)] do rozhodného příjmu nezahrnul“. Výklad, kterým by byla výhra zařazena do § 6 odst. 1 písm. j) zákona o životním minimu neakceptoval, neboť je „v přímém rozporu s koncepcí daného zákonného ustanovení a je zřejmé, že nemohl být záměrem zákonodárce“. Nejvyšší správní soud rovněž nesouhlasil s tím, že výhra v loterii je opakujícím se plněním. „Byť v dané věci byla vyplácena manželce žalobkyně v měsíčních splátkách, nic to nemění na jednorázovosti výhry jako takové. Nejenže tedy soud (jakož i správní orgány před ním) chybně právně kvalifikovaly výhru jako příjem zahrnovaný do rozhodného příjmu pro účely zákona o životním minimu (resp. o sociální potřebnosti), ale braly ji navíc jako opakující se plnění, kterým svou podstatou není“. Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí přisvědčil úvaze krajského soudu, jehož rozhodnutí zrušil, o rozporu dané právní úpravy se zásadami zákona o sociální potřebnosti, avšak dospěl k závěru, že znění právních předpisů je natolik jednoznačné, že v podstatě vylučuje možnost jakéhokoli jeho „překlenutí výkladem“. Uzavřel tedy, že krajský soud, jakož i před ním žalovaný, dospěly k chybným právním závěrům, pokud zahrnuly výhru manžela žalobkyně do příjmů rodiny rozhodných pro posouzení nároku na dávku sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti. Na výhru se tedy nevztahovala oznamovací povinnost podle § 106 zákona o sociálním zabezpečení a pokud stěžovatelka tento příjem správnímu orgánu neoznámila, nelze ji za to jakkoli sankcionovat. Vyplácení dávky tak nebylo neodůvodněné, naopak neoprávněným shledal Nejvyšší správní soud její odnětí“.

V citovaném rozsudku se tedy Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda lze výhru považovat za příjem rozhodný pro nárok na dávku a zda se z tohoto důvodu na ni vztahuje oznamovací povinnost podle § 106 zákona o sociálním zabezpečení („*Oprávněný nebo jiný příjemce dávky nebo služby sociální péče je povinen písemně ohlásit příslušnému orgánu sociálního zabezpečení do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku nebo službu sociální péče, její výši a výplatu nebo poskytování. Byl-li oprávněný nebo jiný příjemce vyzván orgánem sociálního zabezpečení, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku nebo službu sociální péče, její výši nebo výplatu, je povinen výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do osmi dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán sociálního zabezpečení delší lhůtu; neučiní-li tak v určené lhůtě, může být výplata dávky, popřípadě poskytování služby sociální péče, zastavena, jestliže oprávněný nebo jiný příjemce byl ve výzvě na tento následek upozorněn.*“), přičemž došel k závěru že tomu tak není. Tuto skutečnost pak potvrdil i ve svém rozsudku ze dne 12. 6. 2008, č. j. 3 Ads 3/2008 - 52, dostupný na www.nssoud.cz, kde soud posuzoval povinnost žalobcovy manželky vrátit opakovanou dávku sociální péče, na základě toho, že správnímu orgánu neoznámila, že jejímu manželovi byla od února 1998 vyplácena společnost Ahold Czech Republic, a. s., výhra v částce 11 000 Kč měsíčně, přičemž se podle správního orgánu jednalo o skutečnost rozhodnou pro nárok na dávku sociální péče podle § 6 odst. 1 písm. j) zákona o životním minimu. Nejvyšší správní soud v naposled citovaném rozsudku setrval na tom, že výhra není příjmem podle § 6 odst. 1 písm. j) zákona o životním minimu, avšak zdůraznil, že se „*správní orgány I. i II. stupně již dále nezabývaly tím, zda bylo možné výhru manžela žalobkyně zohlednit při posouzení celkových sociálních a majetkových poměrů rodiny a tedy při zvážení sociální potřeby žalobkyně podle § 3 odst. 2 zákona č. 482/1991 Sb. Rovněž správní soud tuto otázku neřešil, neboť nebyla předmětem přezkumného soudního řízení*“. Věc byla proto vrácena žalovanému k dalšímu řízení, neboť nebylo lze „*učinít jednoznačný závěr o tom, zda byla dávka sociální péče vyplácena neprávem. Teprve poté, co by tuto skutečnost správní orgán postavil najisto, by bylo možné uvážit, zda žalobkyně neoprávněně vyplacení dávky zavinila*“.

V daném řízení stěžovatel (žalovaný) již nepochybně závěr zdejšího soudu o tom, že výhra není příjmem ve smyslu zákona o životním minimu, avšak namítá, že při posouzení sociální potřeby je třeba vedle příjmů vážit i ostatní majetkovou situaci žadatele. Nejvyšší správní soud v souladu se svým naposled citovaným rozsudkem s touto námitkou zcela souhlasí.

Právo na sociální zabezpečení je zakotveno v čl. 30 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“) tak, že občanům zaručuje právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele (čl. 30 odst. 1), a každému, kdo je v hmotné nouzi, zajišťuje právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. (čl. 30 odst. 2). Podstatné přitom je, že práv zaručených čl. 30 Listiny je možno se dovolávat pouze v mezích zákonů, které ho provádějí (čl. 41 odst. 1 Listiny), a které stanoví podrobnosti (čl. 30 odst. 3). Pokud jde o právo na pomoc nezbytnou pro zajištění základních životních podmínek v případě hmotné nouze, byly v rozhodné době prováděcími předpisy ve smyslu čl. 41 odst. 1 Listiny zákony o sociálním zabezpečení, o životním minimu a o sociální potřebnosti.

V souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2008, č. j. 6 Ads 148/2007 - 144, dostupným na www.nssoud.cz, má každý zákon z této triády přitom z hlediska obsahu normy čl. 30 odst. 2 Listiny svébytnou funkci, kterou nelze

zaměňovat s funkcí ostatních: „*Ustanovení § 90 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení lze označit za základní prováděcí ustanovení ve vztahu k čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod*“. Stanoví totiž v rovině jednoduchého práva v základních obrysech věcnou a osobní příslušnost orgánů sociálního zabezpečení. Funkcí zákona o životním minimu pak je „*definovat pojem hmotné nouze ve smyslu čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod*“ a teprve poslední z vymezené triády předpisů, zákon o sociální potřebnosti, stanoví obsah a podmínky této pomoci.

Naposled uvedený zákon (zákon o sociální potřebnosti) v § 1 až 3 definuje podmínky, které občan musí splňovat, aby byl považován za sociálně potřebného, a mohly mu tak být poskytovány dávky podle tohoto zákona (§ 4 odst. 1). Podle § 1 zákona o sociální potřebnosti, ve znění účinném v době podání žádosti, se občan „*považuje za sociálně potřebného, jestliže jeho příjem nedosahuje částek životního minima stanovených zvláštním zákonem (zákonem o životním minimu) - (dále jen "částky životního minima") a nemůže si tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním*“. Uvedenou obecnou podmínku by žalobce splňoval, neboť výhra, která by mu měla být vyplácena, nespadá pod příjem posuzovaný pro účely zákona o životním minimu. Ustanovení § 3 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti však stanoví, že za sociálně potřebného se občan „*nepovažuje, i když jeho příjem nedosahuje částek životního minima, jestliže jeho celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že mu mohou plně zaručit dostatečné zajištění jeho výživy a ostatních základních osobních potřeb a nezbytných nákladů na domácnost a toto zajištění vlastním přičiněním lze na občanu spravedlivě žádat*“. Aby tedy byl určitý občan považován za sociálně potřebného, musí splňovat mj. i podmínku, že jeho celkové majetkové poměry nemohou zajistit jeho výživu a ostatní základní osobní potřeby a nezbytné náklady domácnosti.

Správní orgán se tedy při posuzování žádosti o dávku sociální péče musí vždy zabývat tím, zda je žádost podána sociálně potřebným občanem. K tomu posuzuje nejen příjmy žadatele, nýbrž také jeho celkovou sociální a majetkovou situaci. Proto je třeba mezi skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku zařadit vedle příjmů, také všechny ostatní skutečnosti, které ovlivňují sociální a majetkovou situaci žadatele. Podle § 7 zákona o sociální potřebnosti je žadatel o dávku sociální péče mj. povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav (odst. 1). Nesplní-li žadatel o dávku ve lhůtě stanovené příslušným orgánem uvedené povinnosti, může být po předchozím upozornění žádost o dávku sociální péče zamítnuta (odst. 2). Z uvedeného tak plyne, že žadatel je povinen osvědčit všechny skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, tedy jak příjmy tak i sociální a majetkové poměry.

V daném případě není pochyb o tom, že žalobce k výzvě žalovaného nedoložil smlouvu uzavřenou mezi ním a společností Ahold Czech republic, a. s., na základě níž mu má být vypláceno měsíčně 11 000 Kč, ani žádnou jinou listinu, která by tuto skutečnost potvrzovala nebo vyvracela, i když byl upozorněn, že jeho žádost může být kvůli tomu zamítnuta. Nejvyšší správní soud považuje tuto výzvu za souladnou se zákonem, neboť jak je uvedeno výše, je žadatel o dávku povinen osvědčit vedle příjmů také svoji celkovou majetkovou a sociální situaci a do ní se nepochybně promítá i majetek

(finanční částky) pocházející z jiných zdrojů, než ze zákonem předpokládaných příjmů. Za situace, kdy bylo z předchozí činnosti správním orgánům známo, že žalobci má být doživotně vypláceno měsíčně 11 000 Kč, což dokládalo potvrzení vydané společností Ahold Czech republic, a. s., jakož i opis výpisu ze žalobcova účtu, a žalobce o této skutečnosti ve své žádosti pomlčel, bylo zcela na místě vyzvat jej, aby smlouvou nebo jinou listinou doložil vyplácení této částky, případně aby vyvrátil toto tvrzení správního orgánu. Přestože zmíněná výhra nespadá do kategorie příjmů podle § 6 zákona o životním minimu, nelze pominout, že by nezanedbatelným způsobem ovlivňovala žalobcovy celkové majetkové poměry. Informace o vyplácení výhry je tedy skutečností rozhodnou pro nárok na dávku podle § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti. V souladu s citovaným ustanovením tak byl žalobce povinen tuto skutečnost také osvědčit, což neučinil a naopak o svých sociálních a majetkových poměrech poskytl neúplné informace. Dospěl-li tedy krajský soud k opačnému závěru, tj. že výhru osvědčovat nemusel, nesprávně citované ustanovení posoudil.

Je třeba také uvést, že v rozsudku zdejšího soudu, na nějž se krajský soud v dané věci odvolával (rozsudek ze dne 25. 7. 2007, č. j. 3 Ads 112/2006 – 58) se Nejvyšší správní soud touto otázkou, tj. zda je žadatel povinen podle § 7 zákona o sociální potřebnosti osvědčovat i majetkové poměry a zda tyto poměry ovlivňuje i případná výhra, vůbec nezabýval, neboť nebyla předmětem tehdejšího řízení. V citované věci totiž Nejvyšší správní soud posuzoval pouze to, zda je vyplácená výhra příjmem ve smyslu zmiňovaného zákona a z toho důvodu měla být předmětem oznamovací povinnosti. Vůbec přitom nezkoumal, zda tato výhra ovlivňuje majetkové poměry rodiny žadatelky a zda tedy z tohoto důvodu ji měla žadatelka oznámit, neboť tuto právní otázku mu k posouzení žádný z účastníků nepředložil. Nejvyšší správní soud je totiž v řízení o kasační stížnosti zásadně vázán uplatněnými důvody (vyjma situací zákonem přesně vymezených § 109 odst. 3 s. ř. s., které však v dané věci nenastaly). V dané věci je však situace jiná, jelikož stěžovatel tuto otázku vznesl jak v řízení o žalobě, tak jako důvod kasační stížnosti. Závěr zaujatý nyní tak není v rozporu s názorem přijatým v rozsudku ze dne 25. 7. 2007. Naopak zdejší soud ze závěrů citovaného rozsudku vychází a ve svém rozhodnutí na ně navazuje.

Jestliže žalobce tvrdí, že mu žádná částka vyplácena není, ale, že to nemůže nijak dokázat, nelze s ním v žádném případě souhlasit. Skutečnost, že mu peníze nejsou vypláceny, byla totiž doložitelná velice snadno – žalobce mohl požádat předmětnou společnost o vydání potvrzení, že mu žádnou částku nevyplácí, což by jistě udělala. Pokud nikoli, mohl žalobce tuto skutečnost sdělit správnímu orgánu, kterému mohl udělit souhlas k jejímu ověření u dané společnosti. Neučinil-li tak, nemohl městský úřad postupovat jinak, než že jeho žádost zamítl s tím, že žalobce neosvědčil své majetkové poměry (§ 7 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti). Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že žalobcovy majetkové poměry v dané věci zjištěny nebyly, a proto nemohl městský úřad vážit, zda je žalobce oprávněn požadovanou dávku získat, případně v jaké výši. Zákon o sociální potřebnosti totiž ve zmíněném ustanovení jednoznačně stanoví, že neosvědčí-li žadatel skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku ve lhůtě stanovené příslušným orgánem, může být po předchozím upozornění žádost o dávku sociální péče zamítnuta. Právě situace, kdy o majetkových poměrech žadatele jsou oprávněné pochybnosti, které žadatel přes výzvu neodstranil, ačkoli mohl (tak jako v daném případě, kdy žadatel vyplácení výhry popírá, zatímco správní orgán má za to, že výhra vyplácena je), je zcela na místě zamítnutí

žádosti. Je však vhodné poukázat též na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2007, č. j. 6 Ads 75/2006 - 87, dostupné na www.nssoud.cz, podle něhož je skutečnost, že žadatel o přiznání opakující se dávky sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti, jehož příjem nedosahoval výše životního minima, měl v době podání své žádosti na účtu u peněžního ústavu částku přesahující 16 000 Kč a dále disponoval na hotovosti částkou několika tisíc korun, je sama o sobě důvodem pro nevyhovění žádosti podle § 3 odst. 2 uvedeného zákona. Správní orgán by tedy v daném případě mohl vážit i svá jiná zjištění o sociálních a majetkových poměrech ve vztahu k podmínkám dávky, což však konkrétně neučinil; proto Nejvyšší správní soud nemůže hodnotit, jak se existence výhry ve zmíněné výši promítá do sociálních a majetkových poměrů žadatele.

Pokud jde o žalobcovo tvrzení o tom, že nebyl povinen výhru prokazovat, neboť na ni dopadá povinnost mlčenlivosti, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Zdejšímu soudu je samozřejmě známo, že podle § 46b zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, jsou provozovatel, osoby, které jsou k němu v pracovněprávním nebo obdobném poměru, zaměstnanci orgánu státního dozoru, ministerstva nebo jiného správního orgánu povinni zachovávat mlčenlivost o sázejících a jejich účasti na hře, včetně jejich výhry či prohry (odst. 1). Ovšem *„povinnost zachovávat mlčenlivost se nevztahuje na případy, kdy sázející zproští osoby uvedené v odstavci 1 povinnosti mlčenlivosti anebo mají-li být skutečnosti, jež jsou předmětem povinnosti mlčenlivosti, sděleny příslušným orgánům v občanském soudním řízení, orgánům činným v trestním řízení a správcům daně pro účely daňového řízení“* (odst. 2). Podle odst. 3 lze za porušení povinnosti zachovávat mlčenlivost o sázejících a jejich účasti na hře uložit pokutu až do výše 50 000 Kč. *„Uložení pokuty nejsou dotčena ustanovení zvláštních předpisů o náhradě škody“*.

Uvedené ustanovení tak ukládá společnosti Ahold Czech republic, a. s. povinnost zachovávat mlčenlivost o osobě žalobce, jakožto výherce i o jeho výhře, přičemž při nedodržení této povinnosti mu hrozí pokuta a výherci (žalobci) přiznává oprávnění požadovat náhradu případně vzniklé škody. Nemá však žádný vliv na žalobcovu povinnost, jakožto žadatele o dávku sociální péče, osvědčit své příjmy i sociální a majetkové poměry (mezi které, jak je uvedeno výše, patří i případné výhry). V dané věci je totiž důležité, že to byl žalobce, kdo se rozhodl o dávku sociální péče žádat a kdo byl k tomu povinen doložit svoje majetkové poměry, které jsou případnou výhrou nepochybně ovlivněny. Musel si být tak vědom toho, že výhru bude muset uvést a pokud tak neučiní, nemůže být jeho žádosti vyhověno (tuto skutečnost mohl zjistit jednak ze žádosti, kterou vyplňoval, navíc o ní byl poučen v usnesení, jímž byl vyzván k doložení smlouvy). Správní orgány, které věděly o tom, že žalobce dostává měsíčně určitou částku, pak postupovaly zcela správně, pokud po žalobci požadovaly tuto skutečnost rozhodnou pro nárok na dávku osvědčit. Je třeba také zdůraznit, že informaci o tom, že je žalobci vyplácena měsíčně určitá částka od společnosti Ahold Czech republic, a. s. získal městský úřad nejen ze sdělení této společnosti, kterým podle žalobcova tvrzení společnost porušila povinnost mlčenlivosti, nýbrž také z výpisu ze žalobcova účtu, který byl předložen Českou spořitelnou, a. s. Již tento výpis je pak zcela dostačující k tomu, aby zpochybnil žalobcovo tvrzení ohledně jeho majetkových poměrů a opravňoval správní orgán k vyzvání žalobce podle § 7 zákona o sociální potřebnosti.

Krajský soud tak měl vážit výzvu k doložení výhry nejen z hlediska, zda se jedná o započitatelný příjem, ale i z toho hlediska, zda se odráží v sociálních a majetkových poměrech žalobce, neboť i tím bylo argumentováno v rozhodnutí žalovaného.

Nejvyšší správní soud tedy shledal uplatněný důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. naplněným, a proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. září 2008

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu